

no učiteljstvo iznosi naučavanje vjere; egzegete i teolozi znanstvenom metodom dublje prodiru u sadržaj te naučavaju kako se taj sadržaj nalazi u izvorima Obiave. Pozivom na LUMEN GENTIUM pisac označuje zadatak egzegetima tako da uznastoje da znanstvena egzegeza odgovori vjeri, a vjera da se okoristi »služenjem« egzegetske znanosti.

Može se doista reći da danas sve više osjećamo potrebu ovako ekvilibriranih obradbi teoloških pitanja. One čine uslugu i egzegetskoj znanosti i teologiji te postavljaju zdravu odskočnu točku od koje se, po zahtjevu zakona kontinuiteta, mogu harmonički spojiti nova et vetera.

J. K.

Dr ĐURO GRAČANIN, *Temelji govorništa*, Zagreb 1968, str. 157.

Dr Gračanin je obradio temu o kojoj se tako malo piše. Kao dugogodišnji profesor retorike osjećao je potrebu da svoje misli preda javnosti. Mnogo se govori, ali se malo pazi na pravo govornišvo. Ova knjiga nas sjeća kako je velika vještina lijepo govoriti. A lijep je onaj govor koji djeluje uvjerljivo. To je glavna crta govorništa. Zato se ona kao kakva nit provlači kroz cijelu knjigu.

Osim prvog poglavlja, koje daje definiciju govorništa, o tom raspravljaju još slijedeća poglavlja: V: Svojstva uvjerljiva govora, VI: Pronalaženje uvjerljiva, VII Način uvjeravanja, i VIII: Tehnika uvjeravanja. No sve to neće biti potpuno ako nema osobnog uvjerjenja. Zato među »tajne uspjeha«, poglavlje X, dr Gračanin na prvo mjesto stavlja: Presudna uloga osobnog uvjerjenja i oduševljenja. Tu spada i III poglavlje: o ulozi govornikove ličnosti. Kao šesto svojstvo dolazi »veličina duše i gorljivost«, koje dr Gračanin ovako definira: »Ta veličina duha nije ništa drugo do prirodna duševna snaga, zasnovana na širini i dubini shvaćanja, na sposobnosti poniranja u stvarnost, bilo putem umovanja bilo putem intuicije i doživljavanja u sebi te

stvarnosti« (str. 40). Tako proživljeni govor lagano se pamti, kako ističe pisac u XI poglavlju (»Pamćenje govora«): »Zato pitanje govorničkog pamćenja nije u dnu pitanje memoriranja, nego pitanje usvajanja plana koji odgovara temeljnim koncepcijama i najdubljem uvjerenju govornikovu o danjoj stvari« (str. 124).

I ostala poglavlja sadrže vrijedne misli. Za govornika je potrebna govornička izobrazba: predmetna ili stručna, općekulturna te vlastita govornička (poglavlja II). Zatim, govor treba sastaviti (IX poglavlje), i to prema njegovim bitnim značajkama (IV poglavlje), od kojih je važno spomenuti cilj govora te njegovu upravljenost slušateljstvu. Za cilj govora dr Gračanin kaže: »...tema je poput tijela govora, dok je cilj nešto slična duši: on je naime ono što čitavo tijelo oživljuje« (str. 46), a za upravljenost slušateljstvu: »Za govornika je stoga — uz otkrivanje uvjerljiva i tehnike uvjeravanja — najveće umijeće znati začu u dušu slušača« (str. 49). U posljednjem poglavlju (XII) o držanju govora lijepo je slikama osvijetljena gestikulacija ruku.

Nije moguće izraziti sve misli ove vrijedne knjige. Opaža se da nam govori bogato iskustvo. Proučena je i obilna literatura. Stil je neobično lijep. Čitava nam knjiga izgleda kao uzor-govor o govorništvu. Bit će od velike koristi svećenicima kod propovijedanja.

S. Doppelhammer

JEAN GALOT, D. I., *Milosti puna, Vrelo života*, Zagreb 1968, str. 196.

Uvodna molitva izražava smisao čitave ove knjige: »O Naša Gospo... Dolazimo te promatrati, primiti tvoju ljubav i prikazati svoju« (str. 8). Galot nam je uspio dočarati sav uzvišeni život Marijin i njezinu ulogu u svemiru. Napisao je 31 razmatranje, koja nas dižu sve većim vrhuncima Marijina života. Oživio nam je male svetopisamske tekstove. A svako razmatranje završava lijepim molitve-

nim nakanama za kronicu, koje sa-
žimaju čitavo razmatranje.

Već prvo razmatranje pokazuje
ljepotu Galotovih misli. U njem je
obradio andeoski pozdrav »Raduj
se«. »Bog prije svega hoće našu ra-
dost« kaže Galot (str. 9). Evan-
delju navještenja posvećeno je 9
razmatranja. U VI, »Majka Spasi-
teljeva«, nalazimo ove misli: »I-
sus je morao imati u svojoj majci
uzor koji će moći oponašati bez
ograničenja... Stoga u divnoj po-
javi Mesije kakvog nam otkrivaju
Evanđelja nitko ne bi umio reći
koliko je u tome tebe« (str. 41s).
4 razmatranja obuhvaćaju Mari-
jin pohod Elizabeti. U XI razma-
tranju za susret s Elizabetom kaže
Galot: »Radost je u Elizabete tim
življa jer te je poznavala i cijeni-
la. Tko bi te, o Marijo, mogao u-
poznati a da ne zaželi da te pono-
vno vidi« (str. 68). Put Marijin u
Betlehem na popis promatra Galot
pod naslovom »Sve ostaviti za Isu-
sa« (XIV). Pisac nastoji otkriti i
skriviti život u Nazaretu, koji je
bio »život nutarnje vjere« (XVII)
te »u povjerenju i nadi« (XVIII)
za spasenjem. Na čudo u Kani Ga-
lilejskoj nadovezuje se razmatra-
nje »Posrednica« (XXI). Muci Isu-
sovoj posvećena su 4 razmatranja.
Od toga 2 su razmatranja posveće-
na Isusovoj oporuci: »Ženo, evo ti
sinal« (XXIV) i »Evo ti majke«
(XXV). Galot je pokušao ocrtati i
ukazivanje uskrsnulog Krista Mariji
(XXVI). Marija je bila »majka
kršćanske zajednice« (XXVII) i »su-
radnica Duha Svetoga« (XXVIII).
Konačno Mariju gledamo »u slavi
uznesenja« (XXX) te kao »Kraljicu
svemira« (XXXI).

Tako se niže slika Marijina živo-
ta, a svaki put na koncu razmatra-
nja zazivamo je u kratkoj molitvi
da njezine milosti donesu ploda i
nama. Knjiga se čita s velikom du-
hovnom korišću, pa je toplo pre-
poručujemo. Prijevod je vrlo lijep
S. Doppelhammer

LE DOSSIER DE ROME. Controle
des naissances et théologie, Paris
1967; prijevod i bilješke: Jean-Ma-
rie Paupert

Može se reći da ne postoji knjiga
koja bi u pokoncilsko vrijeme bila

zanimljivija i za praksu važnija od
ove. Tu se nalaze rezultati vijeća-
nja o prijepornom pitanju današ-
njice, naime — o reguliranju po-
roda. U isto vrijeme ovu knjigu
možemo nazvati s o. De Riedmat-
tenom, tajnikom Papinske komisije
za pitanja nataliteta, kao flagran-
tan čin nepravde, jer se radi
o gradivu koje je moralo ostati
tajnom. Još gore, u nekim izdanji-
ma nadodani su komentari s tako
površnim teološkim znanjem da se
čovjek mora čuditi i donekle zgra-
žati. Tako je unilateralno prikazana
knjiga na talijanskom jeziku od
Leandra Rossija (Quereniana-Bres-
cia, 1967).

Prvi dokument u knjizi predoču-
je nam neki sintetički pogled na
problem moralnosti u pitanju re-
guliranja poroda. Taj se dokument
predočuje kao dokument većine. I-
deje vodilje ovog dijela knjige za-
nemaruju objektivni red morala ili
postojanje zlih čina kao protivnih
strukturnim zakonima prirode;
kao da ne postoji dinamički zakon
subordinacije vrednota i načela; ne
ocjenjuje pravilno ni upotrebu
Knaus-Oginove metode, jer je tre-
tirao kao da bi bila dopuštena bez
ikakava opravdavajućeg razloga;
čini se da se u ovom dijelu brkaju
prostori pojedinih znanosti, te se
biologistima, publicistima, novina-
rima i sl. daje odlučujuća riječ u
čisto teološkim pitanjima; nije jas-
no koliko važnost daje onom na-
čelu o nedopuštenosti da se čini
zlo u vidu nekog dobra; kao da
izolira prirodne procese, recimo u
spremanju ženina organizma za za-
čeće, od utjecaja Božje volje koja
se očituje u prirodnim zakonima;
kao da ne priznaje da je ovo pita-
nje reguliranja poroda — jasnije
govoreći: pitanje antikoncepcijskih
pilula — bilo tretirano od crkvenog
učiteljstva, te da nije posve novo
pitanje; ide iz krive pretpostavke
da se zabrana antikoncepcijskih
sredstava bazira na pozitivnoj za-
povijedi prokreacije, dok se ona
prije svega bazira na zabrani da se
postupa protiv Božje volje očito-
vane u psihofiziološkim zakonima
prirode, odnosno u njenom struk-
turalnom, finalističkom usmiere-
nju; i nigdje ne govori o bračnoj
spolnoj čistoći, a ipak Koncil jas-
no govori (GetS, br. 51) da se uop-
će ne može polučiti rješenje toga